

دکتر باقرپور کاشانی

اثبات ولایت امیرالمومنین علیه السلام از قرآن و مفسرین
اهل سنت در کتاب غایة المرام سید هاشم بحرانی

هو الحکیم

اثبات ولایت امیرالمؤمنین علیه السلام از قرآن و مفسرین اهل سنت

در کتاب غایة المرام سید هاشم بحرانی

ماجرای غدیر خم، با نزول آیاتی مطرح هست؛ از جمله در سوره مبارکه مائده، آیه شصت و هفتم:

﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ صلى وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ ج وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾

ترجمه اش این گونه هست که:

﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ﴾ ای پیامبر!

﴿بَلِّغْ﴾ ابلاغ کن،

﴿مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ﴾ آنچه را به سوی تو از جانب پروردگارت نازل گردانیدیم،

﴿وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ﴾ و اگر این را انجام ندهی،

پس رسالتی که از طرف خداوند به آن مأمور شده‌ای انجام ندادی و خداوند تو را از مردم حفظ می‌کند.

این نشان می‌دهد این قدر این مسأله مهم هست، ﴿وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ﴾ که یعنی آن وظیفه رسالت را انجام ندادی! یعنی درست است تا قبل از آن وظیفه رسالت را انجام می‌دادی، اما اگر این یکی را انجام ندهی، کانه هیچ کاری نکردی! کأن لم یکن انگار هیچ ابلاغی نداشتی! تو هیچ وظیفه‌ای در خصوص رسالت انجام ندادی! این‌ها متوقف به این هست!

کتاب شریف «غایة المرام» از سید هاشم بحرانی رضوان الله تعالی علیه، این عالم بزرگواری هست که در زمینه حدیث، چه شیعه و سنی، خیلی حق به گردن تشیع دارد. ایشان هشتاد و نه حدیث از دانشمندان اهل تسنن در ارتباط با حدیث شریف غدیر خم نام می‌برد. مثلاً از بزرگان که گفتند این آیه در شأن آقا امیرالمؤمنین علی علیه السلام در غدیر خم هست:

از جمله در کتاب «الدر المنثور» جلال الدین سیوطی، جلد دوم صفحه ۲۹۸؛ از جمله در کتاب جناب شیخ سلیمان بلخی حنفی «ینابیع المودة» باب ۳۹؛ از جمله در «تفسیر کبیر» فخر رازی، جلد سوم صفحه ۶۳۶؛ از جمله در کتاب سید شهاب الدین آلوسی بغدادی در «روح المعانی» جلد دوم صفحه ۳۴۸؛ و نیز در تفسیر «کشف البیان» احمد ثعلبی و خیلی از بزرگان دیگر که ایشان آورده، تحقیقش را کامل در کتاب شریف «غایة المرام» مطرح کرده که آن چیزی که ﴿وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ﴾ اگر آن را نگویی، در چه خصوص بوده؟ در خصوص آقا امیرالمؤمنین بوده!

حالا چه چیزی بوده که پیامبر در خصوص امیرالمؤمنین باید انجام می‌دادند؟

ببینید اولاً با توجه به این آیه استفاده می‌شود این مسأله‌ای که پیامبر مأمور به ابلاغ آن بودند، بسیار مسأله مهمی بوده! عرض کردم که گفته اگر این را ابلاغ نکنی، گویا هرگز رسالت خودت را ابلاغ نکردی! پس اهمیتش درجه اول را دارد؛ از این آیه به وضوح استفاده می‌شود. این یک.

دوم: از آیه استفاده می‌شود آن چیزی که می‌خواستند بیان بکنند، بسیار بر حضرت ثقیل و سنگین بوده! یعنی پیامبر چه بسا احساس خطر می‌کردند که این را بگویند! چرا؟ به خاطر اینکه خدا می‌گوید:

﴿وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾ خدا حفظ خواهد کرد تو را در ارتباط با مردم!

یعنی یک ترسی داشتند، یک ناراحتی داشتند در ارتباط با این مسأله‌ای که می‌خواستند بگویند، این گفتار، این اکثنی که پیامبر دارند، چه ری‌اکشنی، چه برخوردی مردم خواهند داشت!

این آیه را که نگاه می‌کنیم، در سوره مبارکه مائده هست. سوره مائده مشخص است که آخرین سوره‌ای بوده که بر نبی مکرم اسلام نازل شده؛ بنابراین پیامبر این جا بیمی از مشرکین نداشتند!

وقتی گفته ﴿وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾؛ این ﴿مِنَ النَّاسِ﴾، مشرکین و کفار و بت پرستان نبودند، به خاطر اینکه در اوج قدرت حکومت اسلامی نبی مکرم اسلام بوده. لذا این‌ها خود مسلمین بودند! چنین چیزی از این آیه استفاده می‌شود.

و باز مشخص است آن چیزی که می خواستند ابلاغ بکنند، مثلاً احکام فرعیه‌ای مثل
صلاة و صوم و حج و امر به معروف و... نبوده، چون این‌ها قبلاً همه گفته شده، بیان
کردند و اتفاقاً وقتی این‌ها را گفتند، مردم موضع نگرفتند! وقتی پیامبر گفتند نماز اقامه
کنید، حج به جا بیارید، روزه بگیرید، خمس بدید، زکات، و...، هیچ کدام از مردم
موضع نگرفتند! این چیزی نبوده که فرض کنید یک احکامی باشد که خدا بگوید
﴿وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ﴾. چرا باید پیامبر ترس داشته باشد که خدا بگوید
﴿يَعْصِمُكَ﴾ تو را حفظ می‌کنم!

از این احادیث که هم عامه آوردند هم خاصه، استفاده می‌شود که جمعی در ارتباط با
تصریح پیامبر به ولایت مولا امیرالمؤمنین علی علیه السلام مخالف بودند! نه تنها در غدیر
خم، قبلش هم همین‌گونه بوده! حسادت می‌ورزیدند، مخالفت داشتند، چنین
مسأله‌ای بوده. بنابراین شیعه و سنی، این بزرگان از عامه گفتند که شأن نزول آیه در
مورد غدیر خم و در مورد حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام بوده است.

تمام

اللَّهُمَّ عَجِّلْ لَوْلِيِّكَ الْفَوْجَ وَأَقِمْنَا بِخِدْمَتِهِ